

Dr. Yeşim Toduk Akış

Ayşen Savcı: İsveç'in dış ticaretini geliştiren 'ilk Türk, ilk kadın ve ilk yabancı'

AYŞEN SAVCI, 1997'DE İSVEÇ'İN DIŞ TİCARETİNİ GELİŞTİRMEK AMACI İLE KURULMUŞ OLAN İSVEÇ TİCARET MERKEZİ'NİN TÜRKİYE OPERASYONLARININ BAŞINA GETİRİLDİ. BAŞARILI ÇALIŞMALARI ONU 2006'DA, İSVEÇ TİCARET KONSEYİ'NİN (SWEDISH TRADE COUNCIL) BAŞKAN YARDIMCILIĞINA TAŞIDI. SAVCI, BU GÖREVE GETİRİLEN 'İLK TÜRK, İLK KADIN VE DOĞUŞTAN İSVEÇLİ OLMAYAN İLK KİŞİ' OLDU. ENDÜSTRİ MÜHENDİSİ OLAN SAVCI, İSVEÇ'TE 'ÜRETİM EKONOMİSİ' YÜKSEK LİSANSI YAPTI. İŞ HAYATINA İSVEÇ'TE BAŞLADI, TELEKOMÜNİKASYON SEKTÖRÜNDE ÇALIŞTI, TÜRKİYE'DE ERICSSON'DA GÖREV ALDI. SAVCI, SON YILLARDA YAPILAN ÇALIŞMALARLA TÜRKİYE'NİN İSVEÇ'TEKİ İMAJININ ÇOK İYİ BİR DÜZEYE GELDİĞİNİ VE BU ÜLKENİN TÜRKİYE'NİN AB'YE TAM ÜYELİĞİNİ DESTEKLEDİĞİNİ SÖYLÜYOR. KENDİ KARIYERİ AÇISINDAN İSE GELECEĞİNİ SİVİL TOPLUM KURULUŞLARINDA GÖRDÜĞÜNÜ BELİRTİYOR.

Ayşen Hanım, sizi okurlara tanıtmak isterim, kendinizden bahsedermisiniz?

1960 Ankara doğumluyum. Ankara Koleji'nin ardından ODTÜ'ye devam ettim. Son yılımı North Caroline'da okuyarak Endüstri Mühendisi olarak mezun oldum. Daha sonra İsveç'te 'Üretim Ekonomisi' üzerine yüksek lisans yaptım. Evli ve bir çocuk annesiyim. İş hayatıma İsveç'te başladım. Yüksek lisans çalışmaları boyunca üniversitede eğitmen ve araştırma görevlisi olarak çalıştım. Daha sonra, İsveç'in telekomünikasyon operatöründe proje koordinatörü olarak göreve başladım. 5 yıl boyunca bu organizasyon içinde çeşitli görevlerde bulundum. Dereğülasyon ve küçülme dönemlerini yaşa-

dım. Ardından ailemle birlikte Türkiye'ye döndüm ve Ericsson'un lojistik bölümünde çeşitli görevler üstlendim. Swedish Trade Council (İsveç Ticaret Konseyi) ile tanışmam bu döneme rastlıyor. Swedish Trade Council, İsveç'in dış ticaretini geliştirmek amacı ile kurulmuş, 'semi governmental' (yarı resmi) bir kuruluş. Türkiye'de 1991'den bu yana İsveç Konsololuğu'na bağlı İsveç Ticaret Merkezi adı altında varlığını sürdürüyor. 1997'de bu organizasyonun Türkiye operasyonlarından sorumlu müdür olarak görev yapmaya başladım. Bu görevde kaldığım 4 yıldan sonra Ericsson'dan aldığım teklif üzerine tekrar Ericsson'a dönerek şirketin ortak destek bölümlerinden sorumlu ge-

nel müdür yardımcılığımı iki yıl yürüttüm. Bu dönem, hem Türkiye'de yaşanan finansal krize, hem de dünyada yaşanan telekom krizine denk geldi. Bu nedenle çalışmalarım ağırlıklı olarak operasyonları daha verimli kılmak ve maliyetleri düşürmek üzerine odaklandı. Ericsson'dan sonra kısa bir dönem bir Avrupa Birliği projesinde ve Türkiye Bilişim Vakfı'nın önderliğinde gerçekleştirilen bir projede çalışma fırsatı buldum. 2003'ün sonbaharında tekrar Swedish Trade Council'e döndüm ve 2006 yazında İsveç merkez ofiste göreve başlayana kadar Türkiye operasyonlarının sorumluluğunu üstlendim. 2006 yazından bu yana Stockholm'deyim ve Swedish Trade Council'in

merkez ofisinde, yönetim takımı içerisinde görev yapıyorum.

İsveç hükümetine bağlı, böylesine önemli bir görevde bir Türk ve bir kadın yönetici olmanın zorlukları ve artıları size göre neler?

İsveç'te kadın - erkek eşitliği çok gelişmiş olmasına rağmen, yönetim kademelerinde kadınlar hala çok az. Bu bizim organizasyonumuz için de geçerli. Üst yönetimde operasyonel sorumluluğu olan başka kadın yönetici yok. Ancak, ülke yöneticilerimizi seçerken elimizden geldiğince kadınlara da şans tanımaya çalışıyoruz. Zorluklar ve artılar konusunda ben her zaman artıları görmeyi ve öne çı-

karmayı tercih ettim. Bir Türk ve bir kadın olarak, çalışma biçimim, olayları görme, anlatma biçimim elbette İsveçli erkeklerden farklı. Bunu iş arkadaşlarım da ben de bir avantaj olarak görüyoruz. Zira ben bazı şeyleri onlardan farklı görüyor, yorumluyorum ve anlatıyorum. Hem yönetim açısından hem de çok kültürlülüğü, farklılığı ve hoşgörüyü öğrenmek açısından, avantajları dezavantajlarından daha fazla. İsveçlilerin bu konuda önyargılardan kolayca kurtulabilen insanlar olduklarını düşünüyorum. Bir Türk ve kadın olarak çok ciddi zorluk yaşamadım. İnanıyorum ki eğer kendiniz bunu bir sorun olarak görmezseniz, etrafınız da bunu sorun yapmıyor.

Ericsson Türkiye'nin kuruluşunda ne tür katkılarınız oldu?

Ericsson'un kuruluşuna bir katkı olmadı. Ericsson'da çalışmaya başladığımda Türkiye'de henüz tanınmış bir şirket değildi. GSM'in Türkiye'ye gelmesiyle tanınmaya başladı. Tabii o zaman ben de kendimce hızlı ve iyi lojistik hizmetleri vermek suretiyle katkıda bulunmaya çalıştım.

Türkiye'ye yatırım yapan yabancı sermayeli şirketlere önerileriniz neler oluyor?

Türkiye enteresan bir ülke. Hem pazar hem de işgücü anlamında olanaklar çok büyük. Biz daima ev ödevini iyi yapmanın, yani doğru dürüst bilgi toplayıp onların analizini doğru bir şekilde yapmanın ve doğru iş ortakları bulmak için çaba göstermenin sonucun başarılı olması için çok önem taşıdığımı söylüyoruz.

Yurtdışında çalışan Türk yöneticilere ne tür önerilerde bulunmak istersiniz?

Hangi etnik veya kültürel geçmişten gelirse gelsin, ister kadın olsun ister erkek, bütün insanların motive olmak ve iyi bir iş çıkarmak için öncelikli ihtiyacı 'fark edilmek'. Bence insanları fark eden ve onlara gelişme olanağı sunan her yönetici, her ortamda veya ülkede başarılı olur.

Swedish Trade ile nasıl tanıştınız? Swedish Trade bir yabancıyı nasıl işe aldı? Siz yarı devlete ait bir kuruma hangi özelliklerinizle, nasıl girdiniz?

Ben Ericsson'da çalışırken onlarla tanıştım. Orada çalışmak çok ilgimi çekti.

Swedish Trade'in başında değil ama yanında çalışanlar arasında Türkler de vardı. O zamanki ticaret müşaviri ile çok iyi anlaştık. Türkiye'den ayrılacağı zaman "Gelir misin, burada çalışır mısın?" diye bir teklifte bulundu. Swedish Trade'in o zamanki genel müdür yardımcısı Türkiye'ye gelmişti, beni onunla tanıştırdı. "Seni buranın başına geçirelim" dedi. 50'den fazla ülkede ofisleri var. Bunların başındaki kişiler İsveç vatandaşı olmak durumunda. İsveç Hükümeti tarafından buraya atandılar. Benim de İsveç vatandaşlığım vardı.

O nasıl oldu?

İsveç'te 10 yıl içerisinde hem okudum, hem çalıştım. O süre zarfında edinmiş olduğum bir vatandaşlığım vardı. Formal olarak mümkündü ama hükümet atadığı için araştırmalar yapıyordu. İsveçlilerin çok açık görüşlü olduklarını, önyargıların çok fazla olmadığını düşünüyorum. Çünkü o zamanki İsveç büyükelçisi ve dışişlerindeki insanlar buna onay verdiler. Doğuştan İsveçli olmayan birinin atanması ilk örnekti.

Özel bir tarafsızlık testinden mi geçiriyorlar?

Evet tabii. Swedish Trade'de, personel bölümünden başkanına, dışişleri bakanlığında, büyükelçilikte vs. yapılan 8 ayrı görüşmeden geçtim. Sonra büyükelçi tarafından hükümete önerildim. 1997'de Swedish Trade'in başına geçtim.

2006'da yurtdışında başkan yardımcısı olarak rol almanız bir ilk oldu herhalde?

Evet, kadın ve doğuştan İsveçli olmayan birisi için bir ilk ve tek oldu.

Bu gelişme Türkiye'de elde ettiğiniz başarılarından dolayı mı gerçekleşti?

Evet, Türkiye ofisi benim dönemimde 60 ülkedeki ofisimiz içinde birçok kritere göre en başarılı olan ülkelerden biriydi.

Nasıl kriterler var?

Biz İsveçli şirketlere danışmanlıklar veri-

yoruz. Bu başarıyı sağlamamda; kaç İsveç şirket ile çalıştığımız, pazarın büyüklüğü ile müşteri memnuniyetini artırma, sağlanan fayda, hem İsveç'i Türkiye'ye, hem de Türkiye'yi İsveç'e tanıtım faaliyetlerinde yaptığımız hizmet kalitesindeki başarı etkili oldu.

Peki, şu anda sorumlu olduğunuz bölge kaç ülkeden oluşuyor?

Kendi ofisimizin olduğu yerler ve kendi ofisimizin olmadığı fakat pazar olarak geliştirmeye çalıştığımız yerler var. Kendi ofisimiz olan ülkeler Portekiz, Fransa, İspanya, İtalya, Türkiye, Dubai, Suudi Ara-

İSVEÇ'TE KADIN - ERKEK EŞİTLİĞİ ÇOK GELİŞMİŞ OLMASINA RAĞMEN, YÖNETİM KADEMELERİNDE KADINLAR HALA ÇOK AZ. BU BİZİM ORGANİZASYONUMUZ İÇİN DE GEÇERLİ. ÜST YÖNETİMDE OPERASYONEL SORUMLULUĞU OLAN BAŞKA KADIN YÖNETİCİ YOK. ANCAK, ÜLKE YÖNETİCİLERİMİZİ SEÇERKEN ELİMİZDEN GELDİĞİNCE KADINLARA DA ŞANS TANIMAYA ÇALIŞIYORUZ.

bistan, Yunanistan, Kazakistan ve Mısır. Ayrıca Tunus'ta da yeni başladık.

Bütün bu ülkeler belli bir noktada tek olarak size mi bağlı?

Evet şu anda bütün bu ülkelerdeki ofislerimizin performanslarından sorumluyum. Yani hem İsveç içindeki ve İsveç dışındaki ülkelerden hem sorumluyum hem de İsveç dışındaki ülkelerin pazarlama müdürüyüm.

İsveçli olmadığınız halde bu işi size teslim etmeleri ve bunu başarabilmek nasıl bir his?

Çok keyifli geliyor tabii. İsveçlilerin de tüm insanlar gibi önyargıları var. Yine de önyargılarını çok çabuk aşabildiklerini düşünüyorum. Eğer bir işi, bir insanın iyi yaptığını görürlerse, onun kadın veya yabancı kökenli olmasından ziyade o işi ne kadar iyi yapabildiğiyle ilgilendikleri için bana böyle bir şans verdiler.

İsveç'te politikada yer alan Türkler ne kadar etkin?

Bir önceki hükümetin eğitim bakanı Türk kökenli bir İsveçliydi. Parlamento-

da birkaç kişi var ama sayı çok fazla değil.

Türkiye için lobi çalışması yapıyor musunuz Türk politikacılarla? Böyle bir teşkilat var mı?

Böyle bir teşkilat yok ama belli noktalara gelmiş olan Türkler var.

Peki, İsveç'teki Türk Konsoloslğu sizleri bir araya getirip belli girişimlere ön ayak oluyor mu?

Hayır olmuyor. Büyükelçiliğin mutlaka bazı faaliyetleri vardır. Benden de isim alarak yardım aldılar. Fakat henüz İsveç'teki network'ü kurabilmiş, toparlayabilmiş değiller. Zaten biz Türkler olarak yurtdışındaki her yerde bu konularda çok zayıfız. Hatta o konuda şöyle bir anekdot var.

Türkiye'deki ofisin başında olduğum dönemler içerisinde İsveç'in Türkiye'deki büyükelçisi değişti. Bunlardan birisi bir kadındı. Şu anda kendisi İsveç'te ve İsveç Parlamentosu'nun dış ilişkilerinden sorumlu. Türkiye'de bulunduğu dönemlerde Türkiye'deki gelişimlerden çok olumlu etkilendi. Türkiye ile ilgili bir ki-

tap yazdı. Son derece aktif ve pozitif şekilde Türkiye'nin lobisini yapıyor, network oluşturmaya çalışıyor. Konuşmamızda bana, "İki kişiyi bir araya getiriyorum. Birinci, ikinci, üçüncü görüşmede bana birbirlerini şikayet etmeye başlıyorlar; neden böyle oluyor?" demişti. Tek tek herkes çok iyi. Mesela ben sadece bu işi yaparak, bulduğum pozisyonla en azından 300-500 İsveçlinin Türkiye ve Türk kadını hakkındaki görüşlerini kişisel olarak değiştirdiğimi düşünüyorum.

Türk olduğunuzu isminizden mi anlıyorlar?

Hayır, soruyorlar.

Direk soruyor ve şaşırıyorlar herhalde?

Evet. Gazeteciler olsun, birtakım başka görevlerdeki olsun, hem kadın hem de yabancı kökenli bir kadın olarak böyle bir göreve gelmiş olmamdan dolayı çok seviniyorlar. İnsanlardan çok büyük pozitif bir tepki alıyorum. Muhteşem!